

A konfliktuszónákban működő fordítók/tolmácsok (F/T-k) gyakran nem hivatásos nyelvészek, mégis kulcsszerepet töltenek be a kommunikációban. Magas kockázatú környezetben dolgoznak, rendkívül kiszolgáltatottak, és különleges védelmet igényelnek mind a konfliktus alatt, mind azt követően. A F/T-szolgáltatások igénybevevőinek tisztában kell lenniük a F/T-k iránti felelősségükkel, akár csak azzal, hogy folyamatosan védeniük kell őket. Ugyanakkor a F/T-knak maguknak is ismerniük kell jogukat, valamint tiszteletben kell tartaniuk a nyelvi szakma normáit és etikáját biztonságuk és megbecsülésük elősegítése érdekében.

Ez a dokumentum útmutatóul szolgál azokhoz az alapvető jogokhoz, felelőségekhez és gyakorlatokhoz, amelyeket a Konferenciatolmácsok Nemzetközi Egyesülete (AIIC), a Fordítók Nemzetközi Szövetsége (FIT) és a Red T ajánl a F/T-knak és szolgáltatásaik igénybevevőinek. Azokra a F/T-kra vonatkozik, akik a fegyveres erők, újságírók, nem kormányzati szervezetek (NGO-k) és más, konfliktuszónákban működő szervezetek helyszíni nyelvszakértőjeként szolgálnak.

F/T-K RÉSZÉRE

JOGOK

Védelem

Joga van a védelemhez mind a kirendelés alatt, mind azt követően. Ha szükséges, a védelemnek a családjára is ki kell terjednie. Védőruházatot és felszerelést kell az Ön számára biztosítani, fegyvereket azonban nem. Civilként nem kell egyenruhát viselnie, hacsak nem járul hozzá. Orvosi és pszichológiai segítséget kell az Ön rendelkezésére bocsátani. A helyszínre való kirendelés előtt biztonsági és vészhelyzeti képzést kell kapnia.

Támogatás

Önnek joga van ahhoz, hogy a kirendelés teljes időtartama alatt támogatást kapjon, például megfelelő kényelmet és szolgáltatásokat a helyszínen vagy a bázison.

Korlátok

Az Ön szerepének korlátait egyértelműen meg kell határozni. Önnek joga van elutasítani olyan feladatot, amely nem fér össze szakmai vagy személyes normáival és etikájával, és/vagy indokolatlanul veszélyezteti az Ön biztonságát.

Eligazítás

Önnek eligazítást kell kapnia a feladat általános és konkrét háttéréről és összefüggéseiről.

Körülmények

Önnek joga van fizetéshez és más szerződéses ellátmányokhoz, amelyek tükrözik a veszélyes feltételeket. A munkaidőnek észszerűnek kell lennie, és Önnek időszakos szüneteket kell kapnia.

FELELŐSSÉGEK

Pártatlanság

Függetlenül attól, hogy ki bízta meg Önt, szolgáljon minden felet egyenlően anélkül, hogy kifejezné saját véleményét vagy szimpátiáját. Ön nem lehet semmilyen meggyőződés szószólója, és be kell jelentenie, ha bármilyen érdekellentét áll fenn.

Titoktartás

Órizza meg minden olyan információ bizalmas jellegét, amelyet munkája során bármely féltől szerez. Ne adja ki ezt az információt senkinek, és ne használja személyes haszonszerzésre.

Pontosság

A lehető leghűségesebben közvetítse minden fél üzenetét. Ehhez szükséges az, hogy...

- Ismerje meg a tolmácsolás alapvető szabályait, azaz figyelmesen hallgassa meg, amit mondanak, fordítsa át világosan a másik nyelvre, és legyen érzékeny a kulturális árnyalatokra, valamint a nem verbális kommunikáció jeleire.
- Készüljön fel a feladatokra speciális szókincs, rövidítések, zsargon stb. megtanulásával, és ismerkedjen meg a kiejtési módokkal, gesztusokkal, szokásokkal stb.
- Készítsen jegyzeteket, ha ez segít a memorizálásban.
- Ne cenzúrázza vagy módosítsa a felszólalók által közölt információt.
- Ha szükséges, kérjen pontosítást, kérje meg a beszélőt, hogy lassabban beszéljen, vagy jelezze neki, ha nem érthető, amit mond.

A F/T-SZOLGÁLTATÁSOK IGÉNYBEVEVŐI SZÁMÁRA

JOGOK

Önnek joga van ahhoz, hogy üzenete pontosan legyen lefordítva/tolmácsolva. Az alább felsorolt felelősségek teljesítésével Ön segíteni fogja a F/T-t e cél elérésében.

FELELŐSSÉGEK

Tisztelet

A F/T-k teremtik meg a kapcsolatot Ön és annak az országnak az emberei között, ahol dolgozik. Tartsa tiszteletben a F/T-kat, és ők is tisztelni fogják Önt. Rangot fel lehet állítani, de nem lehet visszaélni vele.

Védelem

A F/T-k veszélyben lehetnek azáltal, hogy Önnek dolgoznak. Függetlenül attól, hogy Ön szerződéses felelősséggel tartozik-e értük vagy sem, védje őket és szükség esetén családjaikat is, mind a kirendelés alatt, mind azt követően.

- Ne adjon nekik fegyvert.
- Biztosítson számukra védőruházatot és felszerelést, de ne követelje meg tőlük, hogy egyenruhát viseljenek; dönthessenek ebben a kérdésben szabadon.
- Ne adjon ki neveket, címeket vagy képeket a F/T-król az engedélyük nélkül.

Támogatás

Támogassa a F/T-kat azáltal, hogy megfelelő kényelmet és szolgáltatásokat biztosít számukra a helyszínen és a bázison. Legyen tisztában az igényeikkel és az aggodalmaikkal.

Szerepkör-meghatározás

Világosan határozza meg a F/T szerepét. Ismertesse a működési követelményeket és a felelősségi láncot. Általában ne rendeljen el olyan feladatokat, amelyek nem kapcsolódnak a fordításhoz/tolmácsoláshoz, és vegye figyelembe, hogy a F/T-knak joguk van megtagadni egy feladatot, ha az nem fér össze szakmai vagy személyes normáikkal és etikájukkal, és/vagy veszélyezteti biztonságukat.

Tervezés

A tolmácsolás koncentrációt igényel, amelyet konfliktushelyzetben nehéz fenntartani. Állapodjanak meg a munkaidőről, a szünetekről stb. A F/T-szolgáltatások használatakor vegye figyelembe a hosszabb időszükségletet és egyéb logisztikai követelményeket.

Eligazítás

Minden egyes megbízás előtt általános és konkrét eligazítást kell adnia a F/T-knak a feladat hátteréről, illetve céljára vonatkozóan. Ismertesse a speciális szókinccset, rövidítéseket, zsargonokat stb.

Kiértékelés

Ha szükség van a F/T teljesítményének kiértékelésére, legyen igazságos, és használjon megfelelő értékelési rendszert. Figyelje, hogy az üzeneteket pontosan közvetítik-e, de legyen tudatában annak, hogy a tolmácsolás nem szóról szóra történik, és hogy az eredeti üzenetnek egyértelműnek kell lennie. Kritikát négy szemközt kell alkalmazni. Jutalmak, ajánlások stb. adhatók.

HOGYAN KELL DOLGOZNI A F/T-KKAL

Elhelyezkedés

Olymódon helyezkedjenek el, hogy Ön, a F/T és a másik fél nagyjából egy háromszög alakú formációt vegyenek fel. Biztosítsa, hogy Ön, a F/T és a másik fél mind lássák és hallják egymást. Mutatkozzon be, és mutassa be a F/T-t, elmagyarázva a F/T szerepét. Közvetlenül a másik félhez beszéljen és őrre nézzen, ne a F/T-hoz.

Beszéd

A F/T megvárja, míg Ön beszél, és amikor Ön szünetet tart, akkor tolmácsol. Az információ mennyisége, amelyet egy F/T képes befogadni és pontosan visszaadni, függ a képzettségi szintjétől.

- Használjon viszonylag egyszerű szavakat és rövid, logikus mondatokat.
- Beszéljen világosan és ne túl gyorsan.
- Próbálja meg kerülni a szlenget, a rövidítéseket, a zsargonot és a más kultúrában nem érthető hivatkozásokat.
- Bár a humor hasznos a feszültség csökkentésében, ne feledje, hogy nehéz lefordítani.
- Legyen tisztában a saját akcentusával, dialektusával és beszédstílusával, valamint azzal, hogy ezek miként befolyásolhatják a F/T munkáját.
- Legyen tudatában annak, hogy mit és hogyan mond.

Ellenőrzés

Ön felelős annak biztosításáért, hogy az üzeneteket minden fél megértse. Ha nem értette, mit mondott a másik fél, kérje meg, hogy ismétlje meg a mondottakat, és/vagy tisztázza a hiányzó információkat. Ha úgy gondolja, hogy a másik fél nem értette, amit Ön mondott, bizonyosodjon meg arról, hogy a F/T megértette Önt. Kerülje azonban a magánbeszélgetéseket a F/T-val, kivéve, ha a másik fél nagyjából tudja, miről beszélnek.

Irányítás

Ne ruházzon át felelősséget a F/T-ra. Ő nem tehet nyilatkozatot, illetve nem tehet fel kérdést az Ön nevében; csupán azt fordítja le, amit Ön mond. Maradjon Ön felelős a folyamat irányításáért, de szükség esetén és adott esetben kérje ki a F/T tanácsát.